

Практичне заняття 9: Слабка збіжність в нормованих лінійних просторах.

Нехай X - нормований лінійний простір над полем $K = \mathbb{R}$ або $\mathbb{C}$. Послідовність $\{x_n | n \geq 1\}$ елементів простору X називають слабо збіжною до елемента $x_0 \in X$, якщо $f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$ для довільного функціонала $f \in X'$. Це позначають так: $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$.

Задача 1 Довести, що із сильної збіжності випливає слабка збіжність, тобто, якщо $x_n \rightarrow x_0, n \rightarrow \infty$, то $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$. ст. 1

Р-ок Розглянемо довільний функціонал $f \in X'$. Оскільки f неперервний і $x_n \rightarrow x_0, n \rightarrow \infty$, то $f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$.

Тому $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$.

Задача 2 (Критерій слаької збіжності). Нехай X - нормований лінійний простір, $\{x_n | n \geq 1\}$ - послідовність елементів простору X , $x_0 \in X$. Для того, щоб $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$ необхідно і достатньо, щоб виконувалися такі дві умови:

а) $\{x_n | n \geq 1\}$ обмежена, тобто $\exists C > 0: \forall n \geq 1 \|x_n\| \leq C$;

б) існує M - тотальна множина в X' , така, що для

$\forall f \in M: f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$.

Р-ок Нехай спочатку $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$. Доведено, що виконуються умови а) і б). Позначимо $e: X \rightarrow X''$ каноничне вкладення, тобто $e_x(f) = f(x), f \in X', x \in X$. Нагадаємо, що відображення e лінійне і ізометричне.

Маємо: $e_{x_n}: X' \rightarrow K, n \geq 1$ і для довільного $f \in X'$

$e_{x_n}(f) = f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$, а тому послідовність $\{e_{x_n}(f) | n \geq 1\}$ обмежена. Оскільки простір X' банахів,

то ми можемо застосувати теорему Банаха-Штейнгауза (принцип рівномірної обмеженості). Із цієї теореми випливає, що $\{\|e_{x_n}\| | n \geq 1\}$ обмежена, тобто

$\exists C > 0: \forall n \geq 1 \|e_{x_n}\| \leq C$. Але $\|e_{x_n}\| = \|x_n\|, n \geq 1 \Rightarrow$

$\forall n \geq 1 \|x_n\| \leq C \Rightarrow$ умова а) виконується. Умова б)

також виконується із множиною $M = X'$.

Нехай тепер виконуться умови а) і б). Нам потрібно довести, що $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$. Умова а) $\Rightarrow \exists C > 0: \forall n \geq 1 \|x_n\| \leq C$. Нам потрібно довести, що

$$f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty \quad (*)$$

для довільного функціонала $f \in X'$. Умова б) $\Rightarrow (*)$ виконується для $\forall f \in M$. Доведемо $(*)$ для довільного $f \in \text{l.o.}(M)$ (лінійної оболонки M). Розглянемо довільний $f \in \text{l.o.}(M) \Rightarrow f = \alpha_1 f_1 + \dots + \alpha_m f_m$ для деяких елементів $f_1, \dots, f_m \in M$ і деяких скалярів $\alpha_1, \dots, \alpha_m$. Тоді

$$\lim_{n \rightarrow \infty} f(x_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} (\alpha_1 f_1(x_n) + \dots + \alpha_m f_m(x_n)) =$$

$$= \alpha_1 \lim_{n \rightarrow \infty} f_1(x_n) + \dots + \alpha_m \lim_{n \rightarrow \infty} f_m(x_n) =$$

$$= \alpha_1 f_1(x_0) + \alpha_2 f_2(x_0) + \dots + \alpha_m f_m(x_0) = f(x_0). \text{ Таким}$$

чином, ми довели $(*)$ для $\forall f \in \text{l.o.}(M)$. Тепер ми готові довести $(*)$ для довільного $f \in X'$. Розглянемо довільний $f \in X'$ і доведемо, що $f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$.

Доводимо це за означенням граничної послідовності. Розглянемо $\forall \varepsilon > 0$. Тоді нам треба показати, що $\exists N \in \mathbb{N}: \forall n \geq N: |f(x_n) - f(x_0)| < \varepsilon$. Оскільки $|f(x_n) - f(x_0)|$

Для довільного $g \in \text{l.o.}(M)$ маємо: $|f(x_n) - f(x_0)| =$

$$= |f(x_n) - g(x_n) + g(x_n) - g(x_0) + g(x_0) - f(x_0)| \leq$$

$$\leq |f(x_n) - g(x_n)| + |g(x_n) - g(x_0)| + |g(x_0) - f(x_0)| =$$

$$= |(f-g)(x_n)| + |g(x_n) - g(x_0)| + |(g-f)(x_0)| \leq$$

$$\leq \|f-g\| \cdot \|x_n\| + |g(x_n) - g(x_0)| + \|g-f\| \cdot \|x_0\| \leq$$

$$\leq \|f-g\| \cdot C + |g(x_n) - g(x_0)| + \|f-g\| \cdot \|x_0\| =$$

$$= (C + \|x_0\|) \|f-g\| + |g(x_n) - g(x_0)|.$$

Ми хочемо, щоб $|f(x_n) - f(x_0)| < \varepsilon$. Ця нерівність буде виконуватись, якщо $\begin{cases} (C + \|x_0\|) \|f-g\| < \frac{\varepsilon}{2} \\ |g(x_n) - g(x_0)| < \frac{\varepsilon}{2} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \|f-g\| < \frac{\varepsilon}{2(C + \|x_0\|)} \\ |g(x_n) - g(x_0)| < \frac{\varepsilon}{2} \end{cases}$

Далі все просто. Оскільки множина M тотальна в X' , то $\text{l.o.}(M)$ щільна в $X' \Rightarrow \exists g \in \text{l.o.}(M)$ такий, що

$$\|f-g\| < \frac{\varepsilon}{2(C + \|x_0\|)}. \text{ Зафіксуємо такий функціонал } g.$$

Оскільки $g \in L^p(M)$, то за доведенням вище
 $g(x_n) \rightarrow g(x_0), n \rightarrow \infty \Rightarrow$ для числа $\frac{\varepsilon}{2} > 0 \exists N \in \mathbb{N}$:
 $\forall n \geq N |g(x_n) - g(x_0)| < \frac{\varepsilon}{2}$. Тоді для $\forall n \geq N: |f(x_n) - f(x_0)| < \varepsilon$.
 Отже, ми довели, що $f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$.
 Таким чином, (*) виконується для довільного
 $f \in X' \Rightarrow x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$.]

Ст. 3

Слабка збіжність в l_p .

Задача 3 (Необхідна умова слаької збіжності в просторі $l_p, 1 \leq p < +\infty$) Нехай $p \in [1, +\infty]$,
 $x^{(n)} = (x_1^{(n)}, x_2^{(n)}, x_3^{(n)}, \dots) \in l_p, n \geq 1$ і $x^{(0)} = (x_1^{(0)}, x_2^{(0)}, x_3^{(0)}, \dots) \in l_p$.

Нехай $x^{(n)} \xrightarrow{w} x^{(0)}, n \rightarrow \infty$. Довести, що для довільного $k \geq 1$
 $x_k^{(n)} \rightarrow x_k^{(0)}, n \rightarrow \infty$.

Р-ок Розглянемо довільне $k \geq 1$. Визначимо функціонал $f_k: l_p \rightarrow \mathbb{K}$ рівністю $f_k(x) = x_k, x = (x_1, x_2, x_3, \dots) \in l_p$. Очевидно,
 що $f_k \in l'_p$. Оскільки $x^{(n)} \xrightarrow{w} x^{(0)}, n \rightarrow \infty$, то
 $f_k(x^{(n)}) \rightarrow f_k(x^{(0)}), n \rightarrow \infty \Rightarrow x_k^{(n)} \rightarrow x_k^{(0)}, n \rightarrow \infty$]

Задача 4 (Критерій слаької збіжності в $l_p, p \in (1, +\infty)$).

Нехай $p \in (1, +\infty), x^{(n)} = (x_1^{(n)}, x_2^{(n)}, x_3^{(n)}, \dots) \in l_p, n \geq 1$ і
 $x^{(0)} = (x_1^{(0)}, x_2^{(0)}, x_3^{(0)}, \dots) \in l_p$. Довести, що $x^{(n)} \xrightarrow{w} x^{(0)}, n \rightarrow \infty$ в l_p
 тоді і тільки тоді, коли виконуються наступні дві умови:

- а) $\{x^{(n)} | n \geq 1\}$ обмежена, тобто $\exists C > 0: \forall n \geq 1: \|x^{(n)}\| \leq C$;
- б) для довільного $k \geq 1$ $x_k^{(n)} \rightarrow x_k^{(0)}, n \rightarrow \infty$.

Р-ок Див. розділ 5, розв'язок задачі 1 (ст. 64) в

[ФА 1]: Збірник задач з функціонального аналізу.
 Частина I / Укладачі О.Ю. Константинов, Ю.С. Мішуря,
 О.Н. Нестеренко, А.В. Чайковський. - к.: ВПЦ "Київський
 університет", 2004. - 123 с.]

Задача 5* (Критерій слабкої збіжності в l_1 -теорема Шура). Нехай $x^{(n)} \in l_1$, $n \geq 1$ і $x^{(0)} \in l_1$. Довести, що $x^{(n)} \xrightarrow{w} x^{(0)}$, $n \rightarrow \infty$ в $l_1 \Leftrightarrow x^{(n)} \rightarrow x^{(0)}$, $n \rightarrow \infty$ в l_1 .

Рок: Домашнє завдання.]

Задача 6 Дослідити наведені послідовності на слабку та сильну збіжність в НЛП X , для збіжних послідовностей знайти границі:

a) $X = l_p$, $1 \leq p < +\infty$, $x^{(n)} = (0, 0, \dots, 0, \underbrace{\frac{n}{n+1}}_{n\text{-те місце}}, 0, 0, \dots)$, $n \geq 1$.

ст. 4

Рок: Див. розділ 5, задача 3, пункт 1 в [ФРА1].

b) $X = l_p$, $1 \leq p < +\infty$, $x^{(n)} = (1, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \dots, \frac{1}{n}, 0, 0, \dots)$, $n \geq 1$.

Рок: Див. розділ 5, задача 3, пункт 2 в [ФРА1].

c) $X = l_p$, $1 \leq p < +\infty$, $x^{(n)} = (0, 0, 0, \dots, 0, 1, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \dots)$, $n \geq 1$.

Рок 1 крок. Дослідимо $\{x^{(n)} | n \geq 1\}$ на покоординатну збіжність. Розглянемо довільне $k \geq 1$. Оскільки $x_k^{(n)} = 0$ при $n \geq k$, то $\lim_{n \rightarrow \infty} x_k^{(n)} = 0$. Таким чином, дана послідовність збігається покоординатно до $0 = (0, 0, 0, \dots)$. Тому 0 є єдиним "претендентом" на слабку і сильну границю даної послідовності.

2 крок Перевіримо, чи збігається $x^{(n)}$ до 0 , $n \rightarrow \infty$.
Маємо: $\|x^{(n)} - 0\| = \left(\sum_{m=1}^{\infty} \frac{1}{m^p}\right)^{1/p} = C > 0$, тому $\|x^{(n)}\| \not\rightarrow 0$, $n \rightarrow \infty$.

Отже, $\{x^{(n)} | n \geq 1\}$ не збігається в l_p .

3 крок Перевіримо, чи збігається $x^{(n)}$ до 0 слабо при $n \rightarrow \infty$. Для цього використаємо критерій слабкої збіжності в l_p , $1 < p < +\infty$ (див. задачу 4).

Умова а) виконується, бо $\|x^{(n)}\| = C$, $n \geq 1$.

Умова б) також виконується, бо вище ми показали, що дана послідовність збігається покоординатно до 0 . Отже, $x^{(n)} \xrightarrow{w} 0$, $n \rightarrow \infty$.

Висновок $\{x^{(n)} | n \geq 1\}$ розбігається в l_p , і $x^{(n)} \xrightarrow{w} 0$, $n \rightarrow \infty$ в l_p .

Слабка збіжність в L_p

Задача 7 (Критерій слаької збіжності в $L_p[a, b]$, $1 \leq p < +\infty$)

Нехай $1 \leq p < +\infty$. Довести, що послідовність $\{x_n | n \geq 1\}$ елементів простору $L_p[a, b]$ слаько збіжна до елемента $x_0 \in L_p[a, b]$ тоді і тільки тоді, коли виконуються такі дві умови:

а) $\{x_n | n \geq 1\}$ обмежена, тобто $\exists C > 0: \forall n \geq 1: \|x_n\|_p \leq C$; ст. 5

б) для довільного $\tau \in (a, b)$: $\int_a^\tau x_n(t) dt \rightarrow \int_a^\tau x_0(t) dt, n \rightarrow \infty$.

Р-ок: Домашнє завдання.

Задача 8 (Критерій слаької збіжності в $L_p[a, +\infty)$, $1 \leq p < +\infty$)

Нехай $1 \leq p < +\infty$. Довести, що послідовність $\{x_n | n \geq 1\}$ елементів простору $L_p[a, +\infty)$ слаько збіжна до елемента $x_0 \in L_p[a, +\infty)$ тоді і тільки тоді, коли виконуються такі дві умови.

а) $\{x_n | n \geq 1\}$ обмежена, тобто $\exists C > 0: \forall n \geq 1: \|x_n\|_p \leq C$;

б) для довільного $\tau \in (a, +\infty)$: $\int_a^\tau x_n(t) dt \rightarrow \int_a^\tau x_0(t) dt, n \rightarrow \infty$.

Р-ок: Домашнє завдання.

Задача 9 (Критерій слаької збіжності в $L_p(\mathbb{R})$, $1 \leq p < +\infty$)

Нехай $1 \leq p < +\infty$. Довести, що послідовність $\{x_n | n \geq 1\}$ елементів простору $L_p(\mathbb{R})$ слаько збіжна до елемента $x_0 \in L_p(\mathbb{R})$ тоді і тільки тоді, коли виконуються такі дві умови.

а) $\{x_n | n \geq 1\}$ обмежена, тобто $\exists C > 0: \forall n \geq 1: \|x_n\|_p \leq C$;

б) для довільного $\tau \in \mathbb{R}$: $\int_0^\tau x_n(t) dt \rightarrow \int_0^\tau x_0(t) dt, n \rightarrow \infty$.

Р-ок: Домашнє завдання.

Задача 10 Дослідити наведені послідовності на слаьку та слаьку збіжність в $M \cap X$, для збіжних послідовностей знайти границі:

а) $X = L_p[0, 1]$, $1 \leq p \leq +\infty$, $x_n(t) = \begin{cases} n, & t \in [0, \frac{1}{n^2}] \\ 0, & t \in (\frac{1}{n^2}, 1] \end{cases}, n \geq 1$.

Р-ок: Див. розділ 5, задача 3, пункт 3 в [ФА1].

б) $X = L_p[a, 1]$, $1 \leq p < +\infty$, $x_n(t) = \sin(\pi n t), t \in [0, 1], n \geq 1$.

Р-ок: Див. розділ 5, задача 3, пункт 4 в [ФА1].

c) $X = L_p(\mathbb{R})$, $1 \leq p < +\infty$, $x_n(t) = \frac{1}{\sqrt{n}} I_{[n, 2n]}(t)$, $t \in \mathbb{R}$, $n \geq 1$, де

I_M — індикаторна функція множини M .

p -ок. Дослідимо дану послідовність на збіжність майже скрізь. Розглянемо $\forall t \in \mathbb{R}$. Тоді існує натуральне число $N > t \Rightarrow x_n(t) = 0$ для $\forall n \geq N \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} x_n(t) = 0$. Тепер розглянемо $\|x_n - 0\|_p = \|x_n\|_p$.

А якщо $p = +\infty$, то $\|x_n\|_\infty = \operatorname{ess\,sup}_{t \in \mathbb{R}} |x_n(t)| = \frac{1}{\sqrt{n}} \rightarrow 0$, $n \rightarrow \infty$. см. 6

Тому $x_n \rightarrow 0$, $n \rightarrow \infty \Rightarrow x_n \xrightarrow{w} 0$, $n \rightarrow \infty$.

Нехай тепер $1 \leq p < +\infty$. Тоді $\|x_n\|_p = \left\| \frac{1}{\sqrt{n}} I_{[n, 2n]} \right\|_p = \frac{1}{\sqrt{n}} \|I_{[n, 2n]}\|_p = \frac{1}{\sqrt{n}} \left(\int_{\mathbb{R}} |I_{[n, 2n]}(t)|^p dt \right)^{\frac{1}{p}} = \frac{1}{\sqrt{n}} \left(\int_n^{2n} 1^p dt \right)^{\frac{1}{p}} = \frac{1}{\sqrt{n}} \cdot n^{\frac{1}{p}} = n^{\frac{1}{p} - \frac{1}{2}}$.

Тепер розглянемо кілька випадків для індекса p .

1 випадок: $p \in [1, 2) \Rightarrow p < 2 \Rightarrow \frac{1}{p} > \frac{1}{2} \Rightarrow \|x_n\|_p \rightarrow +\infty$, $n \rightarrow \infty$.

Звідси випливає, що $\{x_n | n \geq 1\}$ не збігається слабо (це випливає із критерія слабої збіжності — див. задачу 2) і не збігається сильно.

2 випадок $p \in (2, +\infty) \Rightarrow p > 2 \Rightarrow \frac{1}{p} < \frac{1}{2} \Rightarrow \|x_n\|_p \rightarrow 0$, $n \rightarrow \infty$.

Тому $x_n \rightarrow 0$, $n \rightarrow \infty$ в $L_p(\mathbb{R}) \Rightarrow x_n \xrightarrow{w} 0$, $n \rightarrow \infty$ в $L_p(\mathbb{R})$.

3 випадок $p = 2$. Тоді $\|x_n\|_2 = 1$, $n \geq 1$. Тому $x_n \not\rightarrow 0$, $n \rightarrow \infty$.

в $L_2(\mathbb{R}) \Rightarrow \{x_n | n \geq 1\}$ взагалі не збігається в $L_2(\mathbb{R})$.

(Щоб акуратно це довести, використайте задачу 2, пункт 3 із розділу 1 із [РА1]). Нам залишилось дослідити $\{x_n | n \geq 1\}$ на слабку збіжність. Доведемо, що $x_n \xrightarrow{w} 0$, $n \rightarrow \infty$ в $L_2(\mathbb{R})$.

Перший спосіб Скористаємось критерієм слабої збіжності в $L_2(\mathbb{R})$ (задача 3). Умова а) виконана, оскільки $\|x_n\|_2 = 1$, $n \geq 1$. Перевіримо умову б). Розглянемо

$\forall \zeta \in \mathbb{R}$. Існує натуральне число $N > \zeta$, а тоді при $n \geq N$ $\int_{\zeta}^{\zeta} x_n(t) dt = \int_{\zeta}^{\zeta} \frac{1}{\sqrt{n}} I_{[n, 2n]}(t) dt = \int_{\zeta}^{\zeta} 0 dt = 0 \Rightarrow$

$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_{\zeta}^{\zeta} x_n(t) dt = 0 = \int_{\zeta}^{\zeta} 0 dt$. Отже, умова б) виконана, а тому $x_n \xrightarrow{w} 0$, $n \rightarrow \infty$ в $L_2(\mathbb{R})$.

Другий спосіб Доведемо, що $x_n \xrightarrow{w} 0$, $n \rightarrow \infty$ в $L_2(\mathbb{R})$ за означенням слабої збіжності. Розглянемо

зобільний функціонал $f \in (L_2(\mathbb{R}))'$. Тоді нам треба довести, що $f(x_n) \rightarrow 0, n \rightarrow \infty$. Спростений простір до $L_2(\mathbb{R}) = (L_2(\mathbb{R}))'$ можна отождествити з $L_2(\mathbb{R})$ (до міра Лебєга на $\mathbb{R}$ σ -скінченна і $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$). Тому для функціонала $f \in (L_2(\mathbb{R}))'$ існує елемент $a \in L_2(\mathbb{R})$, такий, що $f(x) = \int_{\mathbb{R}} a(t)x(t)dt, x \in L_2(\mathbb{R})$. Маємо: $|f(x_n)| =$

$$= |f(\frac{1}{\sqrt{n}} I_{[n, 2n]})| = \frac{1}{\sqrt{n}} |f(I_{[n, 2n]})| = \frac{1}{\sqrt{n}} \left| \int_{\mathbb{R}} a(t) I_{[n, 2n]}(t) dt \right| =$$

$$= \frac{1}{\sqrt{n}} \left| \int_n^{2n} a(t) dt \right| \leq \frac{1}{\sqrt{n}} \int_n^{2n} |a(t)| dt = \frac{1}{\sqrt{n}} \int_n^{2n} |1 \cdot a(t)| dt \leq$$

використовуємо нерівність Гельдера із $p=2, q=2$

$$\leq \frac{1}{\sqrt{n}} \left(\int_n^{2n} |1|^2 dt \right)^{\frac{1}{2}} \left(\int_n^{2n} |a(t)|^2 dt \right)^{\frac{1}{2}} =$$

$$= \frac{1}{\sqrt{n}} n^{\frac{1}{2}} \left(\int_n^{2n} |a(t)|^2 dt \right)^{\frac{1}{2}} = \left(\int_n^{2n} |a(t)|^2 dt \right)^{\frac{1}{2}} \rightarrow 0, n \rightarrow \infty$$

см. 7

(остатнє зрештою легко довести, замисливши $\int_n^{2n} |a(t)|^2 dt = \int_{\mathbb{R}} |a(t)|^2 \cdot I_{[n, 2n]}(t) dt$ і використаємо теорему Лебєга про мажоровану збіжність).

Таким чином, $f(x_n) \rightarrow 0, n \rightarrow \infty$, а тому $x_n \xrightarrow{w} 0, n \rightarrow \infty$ в $L_2(\mathbb{R})$.

Вігневідб: якщо $p \in [1, 2)$, то $\{x_n | n \geq 1\}$ не збігається ні слабо, ні сильно в $L_p(\mathbb{R})$; якщо $p=2$, то $\{x_n | n \geq 1\}$ не збігається в $L_2(\mathbb{R})$, і $x_n \xrightarrow{w} 0, n \rightarrow \infty$ в $L_2(\mathbb{R})$; якщо $p > 2$, то $x_n \rightarrow 0, n \rightarrow \infty$ в $L_p(\mathbb{R})$ і $x_n \xrightarrow{w} 0, n \rightarrow \infty$ в $L_p(\mathbb{R})$.

Слабка збіжність в $C(\mathbb{Q})$.

При розгляді просторів неперервних функцій будемо, для спрощення, вважати, що базове поле $\mathbb{K} = \mathbb{R}$. Таким чином, $C(\mathbb{Q})$ - простір дійснозначних неперервних на $\mathbb{Q}$ функцій $x: \mathbb{Q} \rightarrow \mathbb{R}$; тут $\mathbb{Q}$ - метричний компакт.

Задача 11 (Критерій слабкої збіжності в $C(\mathbb{Q})$). Нехай $\mathbb{Q}$ -метричний компакт, $\{x_n | n \geq 1\}$ - послідовність елементів $C(\mathbb{Q})$, $x_0 \in C(\mathbb{Q})$. Довести, що $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$ в $C(\mathbb{Q})$ тоді і тільки тоді, коли виконані наступні дві умови:

а) $\{x_n | n \geq 1\}$ обмежена, тобто $\exists C > 0: \forall n \geq 1: \|x_n\| \leq C$;

б) для довільної точки $t \in \mathbb{Q}$ $x_n(t) \rightarrow x_0(t), n \rightarrow \infty$.

Р-ок Нехай спочатку $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$ в $C(\mathbb{Q})$. Доведемо, що виконані умови а) і б). Умова а) випливає із критерія слабкої збіжності (див. задачу 2).

Перевіримо умову б). Розглянемо довільну точку $t \in \mathbb{Q}$. Визначимо функціонал $f: C(\mathbb{Q}) \rightarrow \mathbb{R}$ рівністю $f(x) = x(t), x \in C(\mathbb{Q})$. Очевидно, $f \in (C(\mathbb{Q}))'$. Оскільки

$x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$, то $f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$, тобто

$x_n(t) \rightarrow x_0(t), n \rightarrow \infty$. Отже, умова б) виконується.

Нехай тепер виконані умови а) і б). Доведемо, що $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$ в $C(\mathbb{Q})$. Розглянемо довільний функціонал $f \in (C(\mathbb{Q}))'$. За теоремою Маркова існує заряд ω на $\mathcal{B}(\mathbb{Q})$ (тут $\mathcal{B}(\mathbb{Q})$ - борелева σ -алгебра підмножин $\mathbb{Q}$; заряд ω приймає лише скінченні значення), такий, що $f(x) = \int x(t) d\omega(t), x \in C(\mathbb{Q})$.

Позначимо ω_+ додатню варіацію заряду ω , ω_- - від'ємну варіацію заряду ω . Тоді ω_+ і ω_- - скінченні міри на $\mathcal{B}(\mathbb{Q})$, і $\omega = \omega_+ - \omega_-$. Для довільного

$x \in C(\mathbb{Q})$ маємо: $f(x) = \int_{\mathbb{Q}} x(t) d\omega(t) = \int_{\mathbb{Q}} x(t) d\omega_+(t) - \int_{\mathbb{Q}} x(t) d\omega_-(t)$. Тоді $f(x_n) = \int_{\mathbb{Q}} x_n(t) d\omega_+(t) - \int_{\mathbb{Q}} x_n(t) d\omega_-(t) \rightarrow \int_{\mathbb{Q}} x_0(t) d\omega_+(t) - \int_{\mathbb{Q}} x_0(t) d\omega_-(t) = f(x_0), n \rightarrow \infty$, тут

ми використали теорему Лебега про мажорвану збіжність. Отже, $f(x_n) \rightarrow f(x_0), n \rightarrow \infty$. Оскільки функціонал $f \in (C(\mathbb{Q}))'$ довільний, то $x_n \xrightarrow{w} x_0, n \rightarrow \infty$ в $C(\mathbb{Q})$.

Задача 12 Дослідити наведені послідовності на слабку та сильну збіжність в НЛП X , для збіжних послідовностей знайти границі:

a) $X = C[0, 1]$, $x_n(t) = t^n$, $t \in [0, 1]$, $n \geq 1$.

Р-ок. $\downarrow$ із слабкаї, і із сильної збіжності в $C[0, 1]$ випливає поточкова збіжність. Тому поточкова границя, якщо вона існує, — це єдиний „претендент“ на слабку і сильну границі.

Знаходимо поточкову границю

$$\lim_{n \rightarrow \infty} x_n(t) = \lim_{n \rightarrow \infty} t^n = \begin{cases} 0, & t \in [0, 1) \\ 1, & t = 1 \end{cases} =: x_d(t).$$

Ст 9

Але $x_0 \notin C[0, 1] \Rightarrow$ дана послідовність не збігається ні слабку, ні сильно в $C[0, 1]$.

Відповідь: дана послідовність не збігається ні слабку, ні сильно в $C[0, 1]$.

b) $X = C[0, 1]$, $x_n(t) = t^n - t^{2n}$, $t \in [0, 1]$, $n \geq 1$.

Р-ок. 1 крок: Знаходимо поточкову границю

$$\lim_{n \rightarrow \infty} x_n(t) = \lim_{n \rightarrow \infty} (t^n - t^{2n}) = \begin{cases} 0 - 0, & t \in [0, 1) \\ 1 - 1, & t = 1 \end{cases} = 0, t \in [0, 1].$$

Отже, нульова функція — це єдиний „претендент“ на слабку і сильну границі.

2 крок Дослідимо $\{x_n | n \geq 1\}$ на сильну збіжність в $C[0, 1]$. Маємо: $\|x_n - 0\| = \|x_n\| = \max_{t \in [0, 1]} |x_n(t)| =$

$$= \max_{t \in [0, 1]} |t^n - t^{2n}| = \max_{t \in [0, 1]} (t^n - t^{2n}) = \max_{u \in [0, 1]} (u - u^2) = \frac{1}{4}.$$

зроби́мо заміну змінної $u = t^n$. Коли t пробігає відрізок $[0, 1]$, то u теж пробігає відрізок $[0, 1]$

Отже, $\|x_n\| = \frac{1}{4} \not\rightarrow 0, n \rightarrow \infty \Rightarrow \{x_n\} \not\rightarrow 0, n \rightarrow \infty$ в $C[0, 1] \Rightarrow \{x_n | n \geq 1\}$ не збігається в $C[0, 1]$.

3 крок Дослідимо $\{x_n | n \geq 1\}$ на слабку збіжність в $C[0, 1]$. Для цього скористаємося критерієм

слабкаї збіжності в $C[0, 1]$ (задача 11): $\int_0^1 x_d(t) dt = 0, t \in [0, 1]$

Умова а) виконується, бо $\|x_n\| = \frac{1}{4}, n \geq 1$. Умова б) також виконується, бо для $\forall t \in [0, 1] \lim_{n \rightarrow \infty} x_n(t) = 0$.
Отже, $x_n \xrightarrow{w} 0, n \rightarrow \infty$ в $C[0, 1]$.

Вигновід: $\{x_n | n \geq 1\}$ розділяється в $C[0, 1]$, і

$x_n \xrightarrow{w} 0, n \rightarrow \infty$ в $C[0, 1]$.

см 10

с) $X = C[0, 1], x_n(t) = \frac{nt^2}{1+n^2t^4}, t \in [0, 1], n \geq 1$.

Р-ок: Dub. розділ 5, задача 3, пункт 5 в [ФРА1].

Домашні завдання

1) Задачі 5, 7, 8, 9.

2) [ФРА1]: розділ 5, задача 10, пункти: 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 18, 19.

3) [ФРА1]: розділ 5, задача 11, пункти: 1, 2, 3, 4, 7.